

Näringsdepartementet
Ämnesråd
Carl-Fredrik Löf
103 33 Stockholm

Ert referensnummer: N2017/00222/HL

Länsstyrelsen Östergötland lämnar följande yttrande över slutbetänkandet från Parlamentariska landsbygdkommittén, SOU 2017:1.

Allmänna synpunkter

Redan i samband med de regionala dialogträffarna som kommittén genomförde konstaterades att Sverige har många olika typer av landsbygder med vitt skilda förutsättningar. Länsstyrelsen Östergötlands yttrande baseras i första hand på förutsättningarna för de landsbygder vi har i länet. Generellt anser Länsstyrelsen att det behövs en rad åtgärder inom flera olika områden såsom kommittén föreslår för att få den effekt som eftersträvas. Länsstyrelsen lämnar därför synpunkter på de delar som vi anser särskilt viktiga samt på de delar där vi inte delar kommitténs förslag.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt för Sverige och Östergötland att en sammanhållen landsbygdspolitik skapas, genomförs och att tydliga landsbygdspolitiska mål tas fram. För att nå landsbygdspolitiska mål behöver flertalet av åtgärdsförslagen genomföras. En förutsättning för att få till förändring är att det finns tydliga mål och tydlig styrning. Därför anser Länsstyrelsen att det är särskilt viktigt att nationella mål för landsbygdspolitiken sätts samt att alla statliga myndigheter samt regionala och lokala aktörer får ansvar för olika delar av landsbygdsutvecklingen.

Landsbygder har både platsbundna och platsobundna resurser som är viktiga ur olika perspektiv som beskrivs i betänkandet. För flera av de platsbundna resurserna finns mer specifika strategier eller program. Länsstyrelsen vill lyfta fram behovet av att genomföra de åtgärder som finns i nationella strategier och program för platsbundna resurser tillsammans med de förslag som kommittén tagit fram. Det finns till exempel en nationell livsmedelsstrategi, en mineralstrategi och arbete pågår med ett nationellt skogsprogram. Utöver tydliga mål och styrning anser Länsstyrelsen att det är viktigt att få bred spridning och delaktighet för landsbygdspolitiken hos många olika aktörer för att nå effekt. Förutsättningarna för ökad delaktighet och engagemang hos många aktörer är goda när åtgärderna inom de mer specifika strategierna genomförs.

Landsbygdsprogrammet nämns på olika ställen i betänkandet och förslag finns på uppdrag att se hur kommande Landsbygdsprogram på olika sätt även ska bidra till de landsbygdspolitiska målen. Länsstyrelsen känner till möjligheterna och de stora belopp som finns i Landsbygdsprogrammet idag men vill peka på vikten av att centrala myndigheter och de olika

departementen har en gemensam bild av vilka totala möjligheter och begränsningar som finns med programmet. Det krävs öppenhet mellan intressenterna kring totala möjligheterna och vilka uppskattade totala behov som finns för olika åtgärder i programmet. Detta för att undvika missförstånd eller att alltför många intressenter samtidigt pekar på att de medel som finns inom Landsbygdsprogrammet kan användas för att lösa alla utmaningar. Länsstyrelsen anser att det behövs en genomlysning inför kommande Landsbygdsprogram vilken typ av åtgärder som ska ingå i programmet och om det finns alternativa vägar för att kanalisera statliga medel på ett bättre sätt. Detta för att nyttja statliga medel på bästa sätt och att hänsyn tas till kundernas behov.

Synpunkter på de 75 förslagen

1. Författningsförslag

Länsstyrelsen tillstyrker samtliga förslag.

Kombinationen av tydlighet i statliga myndigheters instruktioner inom landsbygdspolitiken samt Jordbruksverkets och länsstyrelsernas samordningsuppdrag behövs för att få till den kraftsamling som krävs för att nå effekt i de landsbygdspolitiska målen.

Länsstyrelsen efterfrågar en dialog mellan myndigheterna om samordningsrollerna och skillnaden mellan Jordbruksverkets och länsstyrelsernas samordning på nationell och regional nivå. Flera av myndigheterna som föreslås delta i landsbygdsdelegationerna har enbart en nationell organisation. Samordningen, både nationellt och regionalt, behöver vara resurseffektiv och ledamöterna i delegationerna ska känna sig delaktiga i frågorna som rör landsbygdspolitik.

Uppdragen och rollen som eventuella landsbygdsdelegationer ska ha, behöver förtydligas. Med nuvarande förslag är det svårt att klart se skillnaden mellan samordningen på regional och nationell nivå.

2. Näringsliv och företagande

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen och delar bedömningen att det krävs samlade åtgärder inom området för att effekt ska nås.

3. Digital kommunikation och transportinfrastruktur

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i stort.

Länsstyrelsen vill understryka behovet av samarbete mellan länsstyrelser och regionalt utvecklingsansvariga för att utbyggnaden ska bli så bra och effektiv som möjligt. För att ha god hushållning av offentliga medel är det viktigt med möjlighet att differentiera stödnivåerna för bredband.

Länsstyrelsen anser att den regionala fördelningen av bredbandsmedel ska utgå från samma kriterier för alla kommuner och regioner, då målet föreslås vara att alla ska ha tillgång till bredband.

Länsstyrelsen anser det viktigt att en förändring genomförs så att länsstyrelser och regionalt utvecklingsansvariga prioriterar och upphandlar den bredbandsutbyggnad, som ska göras med avsatta offentliga medel. Med nuvarande förfaringssätt har uppstår lätt områden mellan utbyggnadsområden där bredband ej byggs ut.

4. Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen

5. Samhällsplanering och bostadsbyggande

Länsstyrelsen delar kommitténs allmänna syn på att riksintressen och andra allmänna intressen inte ska pekas ut så att de i onödan hindrar etablering av bostäder och annan bebyggelse på landsbygden. Länsstyrelsen ser dock inte Kommitténs förslag att slopa Riksintresseutredningens (SOU 2015:99) förslag om att införa väsentliga allmänna intressen som en relevant metod för att tillgodose detta. Även om riksintresseutredningens förslag om väsentliga allmänna intressen inte genomförs kvarstår en mängd planeringsaspekter i form av både riksintressen och andra typer av allmänna intressen. Istället bör bättre vägledningar tas fram från Boverket och andra berörda myndigheter.

Länsstyrelsen anser att de höga ambitionerna om volymer av bostadsbyggande på landsbygden är för stora i förhållande till förväntad volym i städerna.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att införa statssubventioner för byggande på landsbygden. För vissa glesbygdskommuner kan stöd behövas till kommunerna för att möjliggöra nödvändigt bostadsbyggande. Om någon form av stöd inrättas ska kommunerna, inom ramen för ansvaret för bostadsplaneringen, få avgöra hur detta byggande lokaliseras inom respektive kommun.

Förslaget att göra en översyn av VA-lagstiftning anser inte Länsstyrelsen är nödvändigt då vi anser att nuvarande regelverk är tillräckligt. Behov finns däremot av att tydliggöra vägledningen från centrala myndigheter kring gällande lagstiftning.

Länsstyrelsen välkomnar särskilt förslagen om att förenkla hanteringen av strandskydd samt hur vi åstadkommer effektivare och mer ändamålsenlig hantering av LIS, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

6. Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

7. Statens närvaro i landsbygderna

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

8. Styrning och organisering av landsbygdspoltiken

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Synpunkter på landsbygdsdelegationer finns även noterat under författningsförslagen.

9. Civilsamhället utvecklar landsbygderna

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i stort.

Förslaget att Jordbruksverket ska stödja samordningen av landsbygdsutvecklare i kommuner och regioner riskerar bli otydligt för inblandade. Länsstyrelserna bör istället ha uppdraget att samordna på en regional nivå.

Landshövding Elisabeth Nilsson har beslutat detta ärende efter föredragning av lantbruksdirektör Jonas Källming. I den slutliga handläggningen har även samhällsbyggnadsdirektör Jan Persson deltagit.

Elisabeth Nilsson, Landshövding

Jonas Källming, Lantbruksdirektör